

MŮŽE NEBO MUSÍ MANŽELKA ZNÁT PŘÍJEM SVÉHO MANŽELA?

JUDr. LADISLAV JOUZA

Ve své advokátní praxi jsem se setkal se situacemi v rodině, kdy manželka neinformovala svého manžela např. o sjednání dohody ke zvýšení kvalifikace, která přinesla neblahé důsledky do rodinného života, zejména na úkor doby péče o děti. Manžel se poté domáhal vyslovení neplatnosti této dohody.

Lze rovnou říci, že taková dohoda nemůže být z uvedeného důvodu neplatná. Řešení lze hledat v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku (dále OZ). Ten zasahuje do pracovněprávní oblasti v § 689. Manžel je povinen při volbě svých pracovních, studijních a podobných činností brát zřetel na zájem rodiny, druhého manžela a nezletilého dítěte. Příkladů z personální oblasti může být několik. Manžel má například v úmyslu:

- uzavřít pracovněprávní vztah, kde by pracoval ve směnném provozu. Tím by byl ohrožen zájem nezletilých dětí,
- sjednat se zaměstnavatelem dohodu o zvýšení kvalifikace, s čímž manželka nesouhlasí (náš úvodní příklad),
- zahájit podnikatelskou činnost, která by se dotkla ve svých důsledcích i druhého manžela.

Důvodová zpráva k OZ uvádí, že **osobní povinnosti a práva manželů nejsou přímo vynutitelné**. Případné neplnění povinností, které odpovídají výslovně uvedeným právům, může mít zejména faktické důsledky. Ty pak mohou nalézt své právní odrazy, např. mohou jako skutečnost, která má zásadní vliv na existenci rozvodového důvodu, představovat zdůvodnění návrhu na zrušení manželství rozvodem.

BEZ SOUDNÍHO VYMÁHÁNÍ

To je však až nejkrajnější řešení. V praktickém manželském a rodinném životě nebude zřejmě přicházet v úvahu, aby druhý manžel splnění uvedených zákonných povinností vymáhal soudně. V tomto případě by se nejednalo o harmonické manželství. V personální činnosti se však setkáme se situacemi, kdy např. při rozhodnutí pro studium při zaměstnání (zvyšování kvalifikace) by měl manžel a rodič uvážit i skutečnost, že by touto činností mohla být ztížena výchova malého dítěte. Podobně by měl brát v úvahu zájmy nezletilých dětí nebo rodiny ten z manželského páru, který bude pracovat ve směnách.

Důležitou úlohu zde mohou sehrát i zaměstnavatelé. OZ jim v tomto směru nestanoví žádnou povinnost, ale znakem korektního jednání bude např. sdělení zaměstnavatele zaměstnanci, že při rozvrhu pracovní doby by se měl „poradit“ s manželem, stejně jako při úvaze o možnosti zvyšování nebo prohlubování kvalifikace. To se týká pracovněprávních vztahů zejména manželů, kteří pečují o děti.

ÚDAJE O PŘÍJMECH MANŽELA

Zajímavé je ustanovení § 688 OZ. **Manžel má právo na to, aby mu druhý manžel sdělil údaje o svých příjmech a stavu svého jmění, jakož i o svých stávajících i uvažovaných pracovních, studijních a podobných činnostech.** Jde o významnou konkretizaci osobních práv, včetně údajů z pracovněprávní oblasti. V případě, že by manžel tyto „povinnosti“ neplnil, je možné se tohoto práva v nejkratším případě domáhat u soudu.

V průzkumu ING Bank Svět spoření se k „ulívání“ peněz bokem přiznala třetina z dotázaných žijících v manželském či partnerském vztahu. Mnohdy přitom nejde o malé částky. Každý desátý muž či žena má tajné úspory vyšší než tři měsíční příjmy a pětina si dokáže „ulít“ částky alespoň ve výši tří platů. Nejvíce tajných střádalů je mezi mladými lidmi do třiceti let a ve věkové skupině nad padesát let.

Vzhledem k tomu, že plat a mzda jsou formou odměny za pracovní činnosti, zasahují tyto otázky i do pracovněprávních vztahů. V řádném manželství asi není problém, aby si manželé navzájem sdělovali údaje o svých příjmech. Jinak je tomu v případech, kdy jde o manželství formální. Je proto správné, že OZ má ustanovení, které umožňuje manželům domáhat se poskytování údajů o příjmech druhého. Bude-li se jeden z manželů dožadovat informace o příjmech (mzda, plat, odměny) svého partnera, je zaměstnavatel povinen této žádosti vyhovět. Nebrání tomu ani nařízení EU o ochraně osobních údajů (GDPR), neboť povinnost sdělit tuto informaci je stanovena v zákoně a zaměstnavatel k tomu nepotřebuje souhlas dotčeného manžela – svého zaměstnance.

PRÁVO K UŽÍVÁNÍ A POVINNOST K UDRŽOVÁNÍ

Zákon neposkytuje v oblasti financí manželům jen výhody, ale vyžaduje i určité povinnosti. Kupříkladu společný majetek musejí oba manželé společně udržovat a společně jej užívat. Obvyklou správu (údržbu) může vykonávat každý z manželů. V ostatních záležitostech, které jsou nad rámec obvyklé správy, se vyžaduje souhlas obou manželů a právní jednání učiněné jedním z nich by bylo neplatné. *Např. koupě vozu nebo zahraničního zájezdu vyšší ceny je úkonem nad obvyklou správu majetku, a pokud by jeden z manželů namítal neplatnost tohoto právního jednání, neboť jej druhý manžel učinil bez jeho souhlasu, musel by soud takové jednání (např. kupní smlouvu) prohlásit za neplatné.*

Naopak k běžným záležitostem, které se týkají společných věcí, např. přijetí dopisu, vyřízení objednávky na dodávku zboží menší hodnoty, placení inkasa apod., nemusí mít manžel souhlas druhého manžela a právní úkon by byl platný.

Dojde-li mezi manžely k neshodě o právech a povinnostech vyplývajících ze společného jmění, rozhodne na návrh některého z nich soud. Neshody se mohou týkat způsobu a rozsahu užívání věcí, nákladů, které mají být na věc vynaloženy, hospodaření s věcmi apod. Za neshodu, o které může rozhodnout soud, je třeba považovat i případ, kdy jeden z manželů vylučuje druhého manžela z užívání společné věci. ■

Autor článku je expertem v oblasti pracovního práva, advokátem a rozhodcem pracovních sporů.

